

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

ที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบสนองโจทย์การพัฒนาประเทศ

ชื่อผู้วิจัย : นายวัชรพงศ์ ฝั้นดีบ

ปีที่วิจัย : 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อมและวิเคราะห์กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบสนองโจทย์การพัฒนาประเทศ 2) พัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบสนองโจทย์การพัฒนาประเทศ 3) ประเมินกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบสนองโจทย์การพัฒนาประเทศ และ 4) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบสนองโจทย์การพัฒนาประเทศ ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพแวดล้อมและวิเคราะห์กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบสนองโจทย์การพัฒนาประเทศ โดยการวิเคราะห์เอกสาร และศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 195 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 520 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 715 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบสนองโจทย์การพัฒนาประเทศ เก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) การวิเคราะห์ SWOT และจัดทำร่างกลยุทธ์ ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา ครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการหรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 78 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 2) ตรวจสอบกลยุทธ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 3) ประเมินคุณภาพของกลยุทธ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 22 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้กลยุทธ์ โดยนำกลยุทธ์ไปใช้ในสถานการณ์จริง (Strategy Implement) ปีการศึกษา 2567 และประเมินผลการใช้กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) รวม 720 คน เครื่องมือที่ใช้ใน

การวิจัย ได้แก่ คู่มือการใช้กลยุทธ์ แบบสอบถาม และแบบรายงานผลการขับเคลื่อนกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 4 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยการประชุมรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Hearing) ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.40) และผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ พบว่า ควรกำหนดกลยุทธ์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา 2) ด้านภาคีเครือข่ายความร่วมมือผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูง 3) ด้านการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการ 4) ด้านการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางอาชีพในยุคใหม่ และ 5) ด้านติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

2. กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และโครงการมุ่งผลสัมฤทธิ์ กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมี 7 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการกำหนดแผนงานและเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับความร่วมมืออาชีวศึกษากับสถานประกอบการและหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูง กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบและนอกระบบ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างหลากหลาย กลยุทธ์ที่ 4 ยกระดับคุณภาพครู บุคลากรทางการศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการให้มีศักยภาพและมีสมรรถนะสูง ด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม กลยุทธ์ที่ 5 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต หรือ New Engine of Growth กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมพัฒนาทักษะวิชาชีพทักษะพื้นฐาน และเทคโนโลยี/นวัตกรรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษา และกลยุทธ์ที่ 7 เร่งรัดการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูง

3) ผลการประเมินผลการใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ พบว่า 1) ดำเนินการขยายเครือข่ายความร่วมมือร่วมกับสถานประกอบการ ภายใต้อ.กรอ.อศ. ระดับ สอศ. 58 แห่ง ระดับสถานศึกษา 210 แห่ง และยกระดับเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 180 แห่ง 2) ดำเนินการขับเคลื่อนศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM) จำนวน 99 สาขาวิชา 3) มีการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือกับเครือข่าย

ภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานต่างประเทศที่มีศักยภาพสูง จำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐประชาชนจีน 4) พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เชื่อมโยงกับธนาคารหน่วยกิต สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ 73 หลักสูตร เพื่อ Up-Skill และ Re-Skill ให้กับผู้เรียน และประชาชนทั่วไป พร้อมทั้งนำไปสู่การสะสมหน่วยกิตเข้าธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) 5) ส่งเสริมการเรียนรู้อาชีวศึกษาทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) เรียนฟรีมีงานทำ โดยการพัฒนาแพลตฟอร์มและสื่อการเรียนรู้อาชีวศึกษา จำนวน 800 ตอน 6) มีนักวิจัยที่เป็นครูผู้สอนได้รับทุนจัดสรร จำนวน 149 ผลงาน จากสถานศึกษา 66 แห่ง และได้เข้าร่วมกิจกรรมการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์และคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 500 คน 7) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ สอดคล้องกับ New Engine of Growth ได้แก่ ปวช. จำนวน 12 ประเภทวิชา 43 กลุ่มอาชีพ 105 สาขาวิชา 8) มีผลงานสิ่งประดิษฐ์โครงงานวิทยาศาสตร์ หุ่นยนต์อาชีวศึกษา สื่อนวัตกรรม องค์ความรู้ และงานวิจัย จำนวน 4,445 ผลงาน สามารถนำไปถ่ายทอด องค์ความรู้และเทคโนโลยี ตามตัวชี้วัด ได้มากกว่า 300 ผลงาน 9) ผู้เรียนและประชาชน/ ผู้ว่างงาน ที่ผ่านการฝึกอบรมอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ จำนวน 3,751 คน 10) พัฒนาทักษะเชิงธุรกิจสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรรุ่นใหม่ ให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรอาชีวศึกษา จำนวน 155 คน และ ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, $S.D. = 0.39$)

4) ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบาย/ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา/ กำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูง

กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

วิสัยทัศน์ (Vision)

“ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ
และสมรรถนะสูงตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ”

